

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

Pr. 14/1007/19
CN

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-4194 din 19.07. 2019
La nr. 114 din 10 iulie 2019

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție la proiectul legii privind modificarea și completarea unor acte legislative (inițiativa legislativă nr.114 din 10 iulie 2019).

Anexă: 3 (trei) file.

Director adjunct

Lasco V.

Victor LAȘCOV

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>1160</u>
" <u>23</u> "	<u>07</u> 20 <u>19</u>
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO19/5947 din 19.07.2019

la proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (nr.1245/2002 - art.26 și nr.162/2005 - art.28)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;

- d) *examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
e) *informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova la compartimentul Procesul legislativ/Proiecte de acte legislative, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul la proiectul prenotat al părților interesate pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Proiectul legii privind modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat în vederea asigurării completării Forțelor Armate cu cetățeni cu specialități deficitare prin creșterea vârstei-limită de încadrare în serviciul militar prin contract, dar nu mai mult de vârsta-limită de aflare în serviciul militar prin contract.

Autorul proiectului menționează în nota informativă că *„una din pricinile identificate (că nivelul de completare a structurilor militare este scăzut) este că cetățenii care au îndeplinit serviciul militar prin contract și care au plecat din structurile militare în perioadele anterioare nu pot fi încadrate deoarece au atins vârsta-limită de 45 de ani"*.

Astfel, potrivit autorului *„normele legale propuse vor lărgi posibilitățile pentru completarea structurilor militare cu militari prin contract, consecutiv vor contribui la consolidarea capacităților militare - obiectivul inclus în toate conceptele și programele de dezvoltare și perfecționare a elementelor securității naționale și apărare"*.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public manifestat prin completarea structurilor militare cu militari prin contract care va contribui, potrivit autorului, la *„consolidarea capacităților militare"*.

Totuși, proiectul urmează să facă referință la modalitatea de instituire și reglementare a *„specialităților deficitare"*, fără a lăsa loc interpretărilor discreționare în vederea stabilirii acestora, în dependență de interes, de către conducătorul structurii militare.

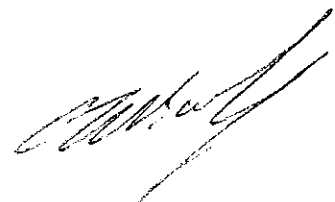
La fel, nota informativă urmează să fie completată cu informații în acest sens.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de *„nota informativă care cuprinde:*

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului*

normativ;

b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;

c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;

d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;

f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Nota informativă stabilește condițiile ce au impus elaborarea proiectului, evidențiază elementele noi și finalitățile urmărite prin promovarea proiectului.

Examinând conținutul notei informative a proiectului supus expertizei se constată că aceasta întrunește condițiile menționate în art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Cu toate acestea, nota informativă nu descrie cadrul legal care reglementează modalitatea de stabilire a „specialităților deficitare”, or în caz contrar se va putea interpreta că conducătorul structurii militare, la propria sa discreție, fără a avea un cadru juridic prestabilit, va putea califica o specialitate ca fiind deficitară.

Astfel, nota urmează să fie completată cu informații privind modalitatea prin care se instituie și se relementează „specialitățile deficitare”.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

În nota informativă se menționează că „pentru implementarea acestei noi norme legale nu sunt necesare costuri suplimentare reieșind din cerințele legale în vigoare, prin care este stabilită limita unităților de personal pentru fiecare instituție a statului”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative "textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează în mod indirect activitatea structurilor militare care vor fi în drept de a completa Forțele Armate cu cetățeni a căror vârstă este peste vârsta-limită de încadrare în serviciul militar și care nu depășește vârsta-limită de aflare în serviciul militar prin contract.

Proiectul este totuși deficitar în identificarea clară a modalității de instituire și calificare a „specialităților deficitare”.

Cu referire la acest aspect ne vom expune în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -
Art.I din proiect - Textul „specialități deficitare” -
Obiecții: În opinia noastră, atât Legea nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, cât și Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor nu reglementează în mod clar modalitatea de instituire și calificare a „specialităților deficitare”. Lipsa normelor crează posibilități de interpretare eronată a modalității de instituire și calificare a specialităților ca fiind „deficitare”, acordând dreptul discreționar conducătorului instituției militare de a stabili specialitățile „deficitare” în dependență de interes. În acest sens, sunt create condiții propice apariției manifestărilor de corupție, cu prejudicierea interesului public.
Recomandări: Considerăm oportun ca proiectul să fie completat cu norme care ar reglementa subiectul în drept de a stabili modalitatea de instituire și atribuire a specialităților ca fiind „deficitare”, excluzându-se riscul adoptării unor

decizii arbitrare, discreționare, în dependență de interes și scop, de către conducătorul unității militare.

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul legii privind modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat în vederea asigurării completării Forțelor Armate cu cetățeni cu specialități deficitare a căror vârstă este peste vârsta-limită de încadrare în serviciul militar prin contract, dar nu mai mult de vârsta-limită de aflare în serviciul militar prin contract.

Autorul proiectului menționează în nota informativă că *„una din pricinile identificate (n.r. că nivelul de completare a structurilor militare este scăzut) este că cetățenii care au îndeplinit serviciul militar prin contract și care au plecat din structurile militare în perioadele anterioare nu pot fi încadrate deoarece au atins vârsta-limită de 45 de ani”*.

Astfel, potrivit autorului, *„normele legale propuse vor lărgi posibilitățile pentru completarea structurilor militare cu militari prin contract, consecutiv vor contribui la consolidarea capacităților militare - obiectivul inclus în toate conceptele și programele de dezvoltare și perfecționare a elementelor securității naționale și apărare”*.

În opinia noastră considerăm că nota informativă nu descrie cadrul legal care reglementează modalitatea de stabilire a „specialităților deficitare”, or în caz contrar se va putea interpreta că conducătorul structurii militare, la propria sa discreție, fără a avea un cadru juridic prestabilit, va putea califica o specialitate ca fiind deficitară.

Astfel, nota urmează să fie completată cu informații privind modalitatea prin care se instituie și se relementează „specialitățile deficitare”, iar proiectul urmează să conțină norme în acest sens.

19.07.2019

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Vadim CURMEI, Inspector principal

